

دانشگاه شهید چمران اهواز

دانشگاه شهید چمران اهواز
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه جغرافیای و برنامه ریزی شهری

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

موضوع:

امکان سنجی توسعه گردشگری شهری

«نمونه موردی شهر خرم آباد»

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر علی محمد

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر محمد علی فیروزی

پژوهشگر:

صدیقه دولت‌شاه

خرداد 1388

دانشگاه شهید چمران اهواز

مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم شماره ۵

بسمه تعالی

نتیجه ارزشیابی پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

بدینوسیله گواهی می گردد پایان نامه خانم صدیقه دولتشاه دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری از دانشکده ادبیات و علوم انسانی به شماره دانشجویی ۸۵۲۶۰۰۲ تحت عنوان:
"امکان سنجی توسعه گردشگری شهری - نمونه موردی: شهر خرم آباد"
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در تاریخ ۸۸۳/۱۹ توسط هیأت داوران مورد ارزشیابی قرار گرفت و با درجه عالی تصویب گردید.

۱- اعضای هیأت داوران

امضاء	مرتبه علمی: استادیار	الف) استاد راهنما: دکتر علی موحد
امضاء	مرتبه علمی: استادیار	ب) استاد مشاور: دکتر محمدعلی فیروزی
امضاء	مرتبه علمی: استادیار	ج) داور ۱: دکتر حسین حاتمی نژاد
امضاء	مرتبه علمی: استادیار	د) داور ۲: دکتر ناهید سجادیان
امضاء	مرتبه علمی: دانشیار	ه) نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه (استاد ناظر): دکتر کاظم رنگرن
امضاء		۲- مدیر گروه: دکتر سعید امانپور
امضاء		۳- معاون پژوهشی - تحصیلات تکمیلی دانشکده: دکتر محمدرضا صالحی مازندرانی
امضاء		۴- مدیر کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه: دکتر عبدالرحیم هوشمند

تقدیم بہ:

آگائی کہ زیبایستند، زیبا رفتند و بر فرش خاطرہ بازیافتش بستند۔

تقدیم بہ:

روح پاک پدر بزرگوارم، آنگہ دستان تنہایم ہی زوجوداوست۔

تقدیم بہ:

مادہ صبورم، آنگہ چشمان امیدم بستہ بہ چشمان پرہیزاوست۔

مشکر و قدردانی

باشکر و پاس بی‌ملان از توانای مطلق، مهربانی که بندگانش از لطف و رحمت او بهره‌مند آنگه تمام توفیقات، حتی از اوست. اینک که به‌خواست پروردگار، حتی این تحقیق به‌تمام رسیده است بر خود واجب می‌دانم از هر کسانی که در این راه مریداری نموده‌اند تشکر نمایم.

لازم می‌دانم مراتب پاس و قدردانی خود را نسبت به استاد راهنمای عزیزم، جناب آقای دکتر علی محمد، معلم آراش، علم، ادب و صبوری، که در تمام مراحل این پژوهش از راهنمایی‌ها و مساعدت‌های ارزنده‌شان برخوردار بوده‌ام، ابراز دارم.

و همچنین پاس‌گذارم از انگلوی کم نظیر انانیت، واضح و مبرهن، جناب آقای دکتر محمد علی فیروزی استاد مشاور بزرگوارم، که از کتبخان ایشان پیش از هر چیز و قبل از هر علمی رسم چگونه بودن آموختم.

و نیز از سرکار خانم دکتر ناهید سجادیان، معلم عشق و مشق، که از محضر ایشان مطالب زیادی آموختم تشکر فراوان دارم.

از خانواده مهربانم که همواره انگیزوی تلاش و نیز مسئولیت‌دگرمی اینجانب بوده‌اند میماند پاس‌گذارم.

همچنین از دوستان عزیز و بزرگوارم سرکار خانم بانانا مسودی رادو سرکار خانم فاطمه جهانبازی که در این تحقیق مریداری نمودند. کمال تقدیر و تشکر را دارم.

فهرست

صفحه	عنوان
	چکیده
فصل اول کلیات	
2	مقدمه
4	1-1- بیان مسأله
6	1-2- ضرورت و اهمیت تحقیق
7	1-3- فرضیه‌ها
7	1-4- اهداف تحقیق
7	1-5- روش تحقیق
8	1-6- مزایای پژوهش برای شهر خرم آباد
8	1-7- محدودیتهای تحقیق
فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق	
11	مقدمه
12	2-1- تعاریف و اهمیت
13	2-2- گردشگری شهری
16	2-3- مدیریت شهری و گردشگری
18	2-4- مدیریت گردشگری شهری
20	2-5- گردشگری شهری و توسعه شهری
22	2-6- توسعه پایدار شهری و گردشگری
23	2-7- برنامه ریزی گردشگری شهری
26	2-8- مدیریت بازدید
28	2-9- دفاتر مسافرتی و جهانگردی (تورهای شهری)
30	2-10- جاذبه‌های گردشگری شهری
33	2-11- تأسیسات گردشگری شهرها

فصل سوم: ویژگی‌های جغرافیایی شهر خرم آباد

38	مقدمه
39	3-1- موقعیت شهر خرم آباد
41	3-2- توپوگرافی و زمین شناسی
41	3-3- اقلیم
42	3-3-1- حرارت
43	3-3-2- رطوبت
44	3-3-3- بارندگی
44	3-3-4- یخبندان
45	3-3-5- ساعات آفتابی
45	3-3-6- باد
46	3-4- منابع تأمین آب شهر خرم آباد
46	3-4-1- چشمه‌ها
46	سراب مطهری
47	سراب گلستان
47	گرداب دارایی
47	3-5- خاک
48	3-6- پوشش گیاهی
48	3-6-1- جنگل
48	3-6-2- مراتع
49	3-7- ویژگی‌های جمعیتی
49	3-7-1- سابقه تاریخی شهر خرم آباد
49	3-7-2- بررسی جمعیتی
50	3-7-3- ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی جمعیت
51	3-8- ویژگی‌های اقتصادی

فصل چهارم: ویژگی‌ها و ظرفیت‌های گردشگری شهر خرم آباد

53	مقدمه
54	4-1- جاذبه‌های طبیعی
54	4-1-1- کوه‌ها
54	سفید کوه
54	کوه هشتاد پهلوی
54	تاف
54	مخمل کوه
54	4-1-2- غارها
54	غار قمری
54	غار پاسنگر
54	غار کنجی
55	غار ارجنه
55	غار کوگان
55	غار قازه مغار
56	4-1-3- چشمه‌ها، دریاچه‌ها، رودها
57	4-1-4- منطقه حفاظت شده سفید کوه خرم آباد
58	4-1-5- تفریگاه طبیعی
58	تفریگاه مخمل کوه
58	تفریگاه گوشه
58	دره ی خرم آباد
58	دره ی پیرجید
59	دره ی باباعباس
59	دره ی حوض موسی
59	4-1-6- تپه‌های باستانی شهر خرم آباد

59	تپه ی کله جو
59	تپه ی سنگر
59	تپه ماسور
60	4-2- جاذبه‌های تاریخی
60	4-1- قلعه فلک الافلاک
62	4-2-2- پلهای شهر خرم آباد
62	طاق پل شکسته
63	پل خرم آبادی
63	پل کاکارضا
63	پل آجری (گپ)
64	4-2-3- معابد، مهراپها و نیایشگاهی روباز
64	4-2-4- مسجد جامع خرم آباد
65	4-2-5- کتیبه‌ها
65	4-2-5-1- سنگ نوشته خرم آباد
66	4-2-5-2- سنگ نوشته‌های مسجد جامع خرم آباد
66	4-2-5-3- سنگ نوشته سراب چنگایی
66	4-2-6- گرداب سنگی
67	4-2-7- مناره
68	4-2-8- بازار میرزاسید رضا
69	4-2-9- آسیاب باباعباس
69	4-2-10- شهر ویران
70	4-2-11- حمام گپ
71	4-2-12- موزه قلعه فلک الافلاک
72	4-3- جاذبه‌های فرهنگی
72	4-3-1- امام زاده زیدبن علی

73	4-3-2- مقبره باباطاهر
73	4-3-3- مقبره شهنشاہ
74	4-3-4- مقبره فلک الدین
74	4-3-5- مقبره خضر
74	4-3-6- امام زاده عبدالله
75	4-3-7- مقبره دو برداران
75	4-3-8- مقبره زاهدشیر
75	4-3-9- مقبره پیرجید
75	4-3-10- صنایع دستی
75	4-3-10-1- صنایع دستی
76	4-3-10-2- سوغاتی‌ها
76	4-3-10-3- محصولات بومی
76	4-3-11- مراسم‌های مذهبی
76	4-3-11-1- مراسم عزاداری ماه محرم
76	4-3-11-2- مراسم سوگواری (چمر)
77	4-3-11-3- مراسم ازدواج
77	4-3-12- رقص محلی
78	4-3-12-1- سنگین سما
78	4-3-12-2- سه پا
78	4-3-12-3- دو پا
78	4-3-12-4- شونه شکی
78	4-3-12-5- اشاری
78	4-3-12-6- رارا
79	4-3-13- سازها
79	4-3-14- بازیهای محلی

79	4-3-14-1- دال پلو
80	4-3-14-2- کلورونکی
80	4-3-14-3- قاوو
80	4-3-14-4- قاچو
81	4-3-14-5- حجرگم گله
81	4-3-14-6- فی قاچ
81	4-4- جاذبه‌های تفریحی (انسان ساخت)
81	4-4-1- پارکها و فضاهای سبز
82	4-4-1-1- پارک کیو
82	4-4-1-2- پارک ساحلی ماهی خرم آباد
83	4-4-1-3- پارک جنگلی شوراب
84	4-4-1-4- پارک جنگلی مخمل کوه
85	4-4-1-5- پارک شریعتی
85	4-4-1-6- پارک صخره ای
85	4-4-1-7- پارک معلم
85	4-4-1-8- پارک شهر
85	4-4-1-9- پارک دانشجو
86	4-4-2- اماکن و تأسیسات ورزشی
94	4-5- زیرساخت‌های شهری
94	4-5-1- راهها
94	4-5-1-1- حمل و نقل
95	4-5-1-2- دسترسی هوایی
96	4-5-2- برق
96	4-5-3- مخابرات
97	4-5-4- مراکز درمانی

98..... 4-5-5- تأسیسات اقامتی و پذیرایی

فصل پنجم: تجزیه تحلیل داده ها

104..... مقدمه

105..... 5-1- روش و مواد

105..... 5-1-1- الگوی مفهومی

108..... 5-1-2- جامعه آماری

108..... 5-1-3- تعیین حجم نمونه

110..... 5-1-4- روش نمونه گیری

110..... 5-1-5- روش گردآوری اطلاعات

110..... 5-1-6- آزمونهای آماری مورد استفاده

110..... 5-1-6-1- آزمون خی دو

110..... 5-1-6-2- آزمون ضریب همبستگی رتبه ای کندال

111..... 5-2- روایی داده‌ها

111..... 5-3- بررسی متغیرهای جمعیت شناختی نمونه آماری

112..... 5-3-1- وضعیت تأهل

114..... 5-3-2- میزان تحصیلات

115..... 5-4- تجزیه و تحلیل زیرساخت‌ها و توسعه گردشگری

120..... 5-5- تجزیه و تحلیل ظرفیت‌های شهری و توسعه گردشگری

124..... 5-6- تجزیه و تحلیل فعالیت مدیران و گرایش به توسعه گردشگری

فصل ششم: نتیجه گیری و ارائه پیشنهادها

129..... مقدمه

130..... 6-1- آزمون فرضیه‌ها

130..... بررسی نتیجه فرضیه اول

130..... بررسی نتیجه فرضیه دوم

132..... بررسی نتیجه فرضیه سوم

134.....	6-2- جمع بندی و نتیجه گیری
136.....	6-3- پیشنهادات
137.....	منابع و مأخذ فارسی
142.....	منابع و مأخذ لاتین
143.....	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول شماره (1) متوسط درجه حرارت سالانه در ایستگاه، خرم آباد واقع در ارتفاع 1125 از سطح دریا در سالهای 1386-1367 را نشان می‌دهد.	42
جدول شماره (2) توزیع سالانه رطوبت نسبی در ایستگاه خرم آباد 1386-1367	43
جدول شماره (3) تعداد روزهای یخبندان در سال 1386-1367	44
جدول شماره (4) توزیع سالانه ساعات آفتابی در ایستگاه خرم آباد در سال 1386-1367	45
جدول شماره (5) حداکثر سرعت ورزش باد در سال 1386-1367	46
جدول شماره (6) جمعیت شهر خرم آباد در طی سال‌های 1385-1335	50
جدول شماره (7) اسامی سرایها و مشخصات آنها	56
جدول شماره (8) چشمه‌ها و سرچشمه‌های مهم شهر خرم آباد	57
جدول شماره (9) مشخصات رودخانه‌های شهر خرم آباد برحسب امکانات	57
جدول شماره (10) منطقه حفاظت شده سفید کوه	58
جدول شماره (11) آمار گردشگران بازدیدکننده از قلعه فلک افلاک	71
جدول شماره (12) نوع مالکیت ادارات دولتی تا سال 1386	87
جدول شماره (13) وضعیت اماکن ورزشی سرپوشیده- روباز تا پایان سال 1387	88
جدول شماره (14) میزبانی مسابقات قهرمانی کشور و منطقه ای	92
جدول شماره (15) میزبانی مسابقات قهرمانی باشگاه‌های کشور و لیگ‌های کشور	93
جدول شماره (16) مشخصات فرودگاه خرم آباد	95
جدول شماره (17) امکانات عمومی فرودگاه خرم آباد	95
جدول شماره (18) پراکندگی تلفن‌های همگانی در سطح شهر خرم آباد	97
جدول شماره (19) تعداد درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های شهر خرم آباد	97
جدول شماره (20) مشخصات هتل‌های شهر خرم آباد در سال 1386	98
جدول شماره (21) مشخصات مهمانپذیرهای شهر خرم آباد	98
جدول شماره (22) تعداد اغذیه فروشی‌ها	99

- جدول شماره (23) تعداد دفاتر جهانگردی 100
- جدول شماره (24) آمار مسافران ورودی به واحدهای اقامتی استان لرستان 100
- جدول شماره (25) تعداد گردشگران ورودی به استان لرستان 101
- جدول شماره (26) تعداد گردشگران ورودی به استان برحسب ماههای سال (1386) 101
- جدول شماره (27) تعداد گردشگران ورودی به استان برحسب ماههای سال (1387) 101
- جدول شماره (28) خارجیان وارد شده برحسب مرزهای ورودی 102
- جدول شماره (29) نوع جاذبه‌ها و سطح عملکرد (درجه) آنها 106
- جدول شماره (30) توزیع فراوانی تعداد مدیران، معاونین و کارشناسان ارشد در سازمانهای مرتبط با گردشگری 109
- جدول شماره (31) روایی داده‌ها 111
- جدول شماره (32) میانگین و انحراف معیار سن مدیران، معاونین و کارشناسان ارشد 112
- جدول شماره (33) وضعیت تأهل مدیران، معاونین و کارشناسان ارشد 113
- جدول شماره (34) وضعیت تحصیلات مدیران، معاونین و کارشناسان ارشد 114
- جدول شماره (35) آزمون فی دو جهت اثبات رابطه بین زیرساختها و خدمات شهری و توسعه گردشگری 116
- جدول شماره (36) ضریب همبستگی کندال جهت اثبات رابطه بین زیرساختها و خدمات شهری توسعه گردشگری 116
- جدول شماره (37) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با زیرساختها و خدمات شهری 117
- جدول شماره (38) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با توسعه گردشگری 118
- جدول شماره (39) آزمون دو جهت اثبات رابطه بین ظرفیت‌های شهر خرم آباد و توسعه گردشگری 120
- جدول شماره (40) ضریب همبستگی کندال جهت اثبات رابطه بین ظرفیت‌های شهر خرم آباد و توسعه گردشگری 121
- جدول شماره (41) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با ظرفیت‌های شهر خرم آباد 122
- جدول شماره (42) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با تبدیل شدن به قطب گردشگری 122
- جدول شماره (43) آزمون فی دو جهت اثبات رابطه بین فعالیت مدیران و توسعه گردشگری 124
- جدول شماره (44) ضریب همبستگی کندال جهت اثبات رابطه بین فعالیت مدیران و توسعه گردشگری 124
- جدول شماره (45) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با فعالیت مدیران 125
- جدول شماره 46 مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با گرایش، توسعه گردشگری 126

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
32.....	نمودار شماره (1) تقسیم بندی جاذبه‌های گردشگری
107.....	نمودار شماره (2) الگوی مفهومی این پژوهش را نشان می‌دهد
112.....	نمودار شماره (3) میانگین سن مدیران، معاونین و کارشناسان ارشد
113.....	نمودار شماره (4) وضعیت تأهل مدیران، معاونین و کارشناسان ارشد
115.....	نمودار شماره (5) وضعیت تحصیلات مدیران، معاونین و کارشناسان ارشد
119.....	نمودار شماره (6) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با زیرساختها و خدمات شهری
119.....	نمودار شماره (7) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با توسعه گردشگری
123.....	نمودار شماره (8) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با ظرفیت‌های شهر خرم آباد
123.....	نمودار شماره (9) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با تبدیل شدن به قطب
127.....	نمودار شماره (10) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با فعالیت مدیران
127.....	نمودار شماره (11) مقایسه دیدگاه سازمانها در رابطه با گرایش به توسعه گردشگری

فهرست شکلها

صفحه	عنوان
26.....	شکل شماره (1) رابطه میان برنامه ریزی، توسعه و مدیریت
29.....	شکل شماره (2) جایگاه تورگردانها در بازار

فهرست عکسها

صفحه	عنوان
61.....	عکس شماره (1) نمایی از قلعه فلک الافلاک
63.....	عکس شماره (2) پل شاپوری (شکسته)
65.....	عکس شماره (3) نمایی از سنگ نبشته
67.....	عکس شماره (4) نمایی از گرداب سنگی
68.....	عکس شماره (5) نمایی از مناره
69.....	عکس شماره (6) نمایی از بازار میرزا سید رضا
70.....	عکس شماره (7) نمایی از حمام گپ
72.....	عکس شماره (8) مقبره زیدین علی (4)
74.....	عکس شماره (9) مقبره شهنشاه
77.....	عکس شماره (10) نمایی از صحنه عروسی در خرم آباد
79.....	عکس شماره (11) نمایی از صحنه عزاداری در خرم آباد
82.....	عکس شماره (12) نمایی از پارک کیو
83.....	عکس شماره (13) نمایی از پارک ساحلی ماهی
83.....	عکس شماره (14) نمایی از پارک جنگلی شوراب
84.....	عکس شماره (15) نمایی از پارک جنگلی مخمل کوه
84.....	عکس شماره (16) نمایی از پارک جنگلی مخمل کوه
85.....	عکس شماره (17) نمایی از پارک صخره ای

فهرست نقشه‌ها

صفحه	عنوان
40.....	نقشه شماره (1) موقعیت شهر خرم آباد.....

فهرست پیوست‌ها

صفحه	عنوان
146.....	پرسشنامه.....
147.....	نقشه شماره (2) پراکندگی مراکز درمانی شهر خرم آباد.....
148.....	نقشه شماره (3) گردشگری شهر خرم آباد.....